

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÇANAKKALE SAVAŞLARI GELİBOLU TARİHİ ALAN BAŞKANLIĞI

2020 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	7
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	7
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7. DENETİM BULGULARI.....	10

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: 2020 Yılı Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri	6
Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Gider Gerçekleşmeleri.....	6
Tablo 3: Gelir Tahakkuk ve Tahsilat Miktarları	13

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Tarihi Alanda Müzekart İle Yapılan Ziyaretlerden Elde Edilen Gelirlerden Pay Alınmaması
2. İdarenin Gelirleri Arasında Yer Alan Belediye Payının Düşük Miktarda Tahsil Edilmesi
3. Yevmiye Defterinde Bazı Yevmiye Numaralarının Atlanması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Başkanlığın yürürlükte olan mevzuatı aşağıdaki gibidir.

Birincil Mevzuat

1) Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun

İkincil Mevzuat

1) 4 Sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi

2) Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Bütçe, Muhasebe Uygulamaları ile İç Denetime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

3) Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Satın Alma ve İhale Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

4) Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığının Teşkilatı, Çalışma Usul ve Esasları ile Personeli Hakkında Yönetmelik

5) Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı'nda Yapılaşmanın ve Yapıların Kullanımının Denetimi ile Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Komisyonunun Çalışma Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik

6) Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Kılavuzluğu Hizmeti ile Alan Kılavuzlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı, 15.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan "Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile kurulmuştur.

Başkanlığın kurulma amacı; Çanakkale deniz ve kara savaşlarının meydana geldiği Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı'nın tarihi, kültürel ve manevi değerleri ile doğal

dokusunun korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, gelecek kuşaklara aktarılmasına ilişkin hususları düzenlemektir.

Başkanlık, 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun'un 11'inci maddesinin 5'inci fıkrası uyarınca 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu hükümlerine tabi olmamakla beraber, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Faaliyet Raporları" başlıklı 41'inci maddesine göre hazırlanması ve anılan madde hükmüne göre çıkarılan yönetmelikte düzenlenen süresi içinde Sayıştaya gönderilmesi gereken 2020 yılı Faaliyet Raporu yayımlanmıştır.

Başkanlık, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ilgili kuruluşu olup kamu tüzel kişiliğini haizdir. Merkezi Çanakkale ilindedir.

4 No'lu Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 100'üncü maddesi uyarınca Başkanlık hizmetleri, toplam sayısı üç yüzü geçmemek üzere, 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 28 inci maddesine göre iş mevzuatı kapsamında istihdam edilen uzman personel ve destek personeli eliyle yürütülür.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen devlet memurları, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 25'inci maddesine göre Başkanlıkta geçici olarak görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirileceklerin sayısı Başkanlığın toplam personel sayısının yüzde otuzunu geçemez.

Başkanlıkta, Bakan onayı alınarak özel bilgi ve uzmanlık gerektiren geçici mahiyetteki işlerde; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 31'inci maddesine göre vekâlet, istisna veya iş sözleşmesi ile yabancı danışman ve uzmanlar, istisna sözleşmesi ile de yerli danışman ve uzmanlar çalıştırılabilir.

Başkanlık görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışma ve proje grupları ile komisyonlar oluşturabilir. İhtiyaç duyulduğu hâllerde diğer kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanlar çalışma gruplarına dâhil edilebilir.

Başkanlığın en üst yöneticisi olan Başkan, Başkanlığın genel yönetim ve temsilinden sorumludur. Başkan, Başkanlık hizmetlerini mevzuat hükümlerine, Başkanlığın amaçlarına, strateji planına ve Koordinasyon Kurulunun görüş ve önerilerine uygun olarak düzenler ve yürütür. Bu amaçla, Başkanlık birimlerine gereken emirleri verir, bunların uygulanmasını gözetir ve sağlar. Başkan, bu hizmetlerin yürütülmesinden Bakana karşı sorumludur. Başkana izin, hastalık, yurt içi ve yurt dışı görevlendirme ve görevde bulunmadığı diğer hâller ile görevden alınma hâllerinde Başkan Yardımcısı vekâlet eder.

Başkanlığın hizmet birimleri şunlardır:

- a) Alan Planlama ve Proje Grup Başkanlığı
- b) Restorasyon ve Yapım İşleri Grup Başkanlığı
- c) Alan Yönetimi ve Tanıtım Grup Başkanlığı
- ç) Personel ve Destek Hizmetleri Grup Başkanlığı
- d) Hukuk Müşavirliği

Başkanlığın insan kaynaklarına ilişkin veriler aşağıdaki gibidir:

Başkanlığın yönetici kadrosunda Başkan, Başkan Yardımcısı, 4 Grup Başkanı ve 1. Hukuk Müşaviri görev yapmaktadır.

Başkanlık bünyesinde çalışan personelin tamamı ilgili mevzuat uyarınca işçi statüsündedir. Bunlardan 119'u doğrudan başkanlıkça istihdam edilmiş, 200'ü 696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kadroya geçirilen sürekli işçilerden oluşmakta ve toplamda 319 personel görev yapmaktadır.

1.3. Mali Yapı

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar İle Diğer Kurum Ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 8'inci bölümünde ve 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun'da Başkanlık teşkilatı ve mali yapısı hakkında düzenlemeler yapılmıştır.

Başkanlıkça yıllık program ve faaliyetler dikkate alınarak hazırlanan bütçe her yıl Ağustos ayı sonuna kadar Bakanlığa sunulur ve incelendikten sonra Bakan onayı ile yürürlüğe

girer. Bütçe yılı takvim yılıdır; bütçe dışı harcama yapılamaz. Başkanlık yıllara sari harcama yapmaya yetkilidir.

6546 sayılı Kanun'un "Başkanlık bütçesi" başlıklı 10'uncu maddesinde sayılan Başkanlık gelirleri şunlardır:

ç) Çanakkale İl Özel İdaresi, Çanakkale Belediyesi ve Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odasının bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinden en az yüzde bir oranında ayrılacak paylar. (Bu oran Cumhurbaşkanınca iki katına kadar artırılabilir.)

d) Teşkilata ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde belirtilen diğer gelirler.

6546 sayılı Kanun'da belirtilen gelirlere ilave olarak Mezkûr Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca Başkanlığın gelirleri şunlardır:

a) Genel bütçeden aktarılan tutarlar.

b) Tarihi Alanda sunulacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler ile Tarihi Alanda bulunan yerlerin işletilmesi ve işlettilmesinden elde edilen gelirler.

c) Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü bütçesinden aktarılabacak tutarlar.

ç) Tarihi Alan işletme ve faaliyet gelirleri.

d) Her türlü tanıtım, basım ve yayın gelirleri.

e) Yurt içinden ve yurt dışından sağlanacak yardım, bağışlar ile sponsorluk gelirleri.

f) Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.

g) Diğer gelirler.

Başkanlığın giderleri şunlardır:

a) Tarihi Alanda etüt, envanter, planlama, proje çalışmaları, müşavirlik hizmetleri, Tarihi Alanın topografik özellik ve genel karakteri bozulmadan korunması, yangın ve zararlılarla mücadele edilmesi, tabii kaynakların geliştirilmesi, düzenlenmesi, restorasyonu, imar, ıslah ve çevre tanzimi, özel plan ve projelere göre yapılacak her türlü faaliyetlerin gerektirdiği harcamalar.

b) Tarihi Alanda, planları gereğince taşınmazların kamulaştırılması, üzerlerinde sınırlı aynı hak tesisi ve kiralanmasına ilişkin harcamalar.

c) Tarihi Alanda yer alan işletme, tanıtma, altyapı, üstyapı, idare binası, sosyal binalar, müze, ziyaretçi merkezi, tanıtma merkezi, anıt, şehitlik, saha sergileri ve bu tür faaliyetlerle ilgili her türlü harcamalar.

ç) Tarihi Alan hizmetlerinin gerektirdiği, her türlü araç gereç, ekipman ve benzeri taşınırın satın alınması, kiralanması, bakımı, onarımı ve işletilmesi ile ilgili harcamalar.

d) Personel, istihdam, temsil ve ağırlama ile ilgili giderler.

e) Demirbaş ve tüketim malzemeleri ile ilgili harcamalar.

f) Başkanlığın görevleriyle ilgili diğer giderler.

Başkanlık bütçesinin hazırlanması, uygulanması, harcamaların yapılması, muhasebeleştirilmesi ve iç denetime ilişkin usul ve esaslar ile temsil ve ağırlama giderlerinin üst sınırları ilgili kurumların görüşü çerçevesinde Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikte düzenlenir.

Başkanlık bütçesinde cari yıl içinde harcanmayan tutarlar bir sonraki yıl bütçesine devredilir

Başkanlık, 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun'un 11'inci maddesinin 5'inci fıkrası uyarınca 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümlerine tabi değildir.

Başkanlık; 03/12/2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak hazırlanmış olan "Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Bütçe, Muhasebe Uygulamaları ile İç Denetime İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik " kapsamında mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Başkanlığın 2020 yılı bütçe gelir ve gider gerçekleştirmelerine ilişkin detaylı tablolar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: 2020 Yılı Bütçe Gelir Gerçekleşmeleri

KOD	GELİR TÜRÜ	2020 YILI ONAYLANAN BÜTÇE ÖDENEĞİ (TL)	GERÇEKLEŞEN GELİR (TL)	GERÇEKLEŞME ORANI (%)	GERÇEKLEŞEN TOPLAM GELİRE ORANI (%)
1	VERGİ GELİRİ	0	0	0,00	0,00
2	SOSYAL GÜVENLİK GELİRLERİ	0	0	0,00	0,00
3	TEŞEBBÜS ve MÜLKİYET GELİRLERİ	2.545.000,00	1.630.094,91	64,05	1,12
4	ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	139.727.000,00	143.203.418,20	102,49	98,30
5	DİĞER GELİRLER	6.210.000,00	852.482,22	13,73	0,58
6	SERMAYE GELİRLERİ	0	0	0,00	0,00
8	ALACAKLARDAN TAHSİLAT	0	0	0,00	0,00
9	RED VE İADELER (-)	0	1.852,99	0,00	0,00
GENEL TOPLAM		148.482.000,00	145.684.142,34	98,12	100,00

Tablo 2: 2020 Yılı Bütçe Gider Gerçekleşmeleri

	GİDER TÜRÜ	2020 YILI ONAYLANAN BÜTÇE ÖDENEĞİ (TL)	GERÇEKLEŞEN GİDER (TL)	GERÇEKLEŞME ORANI (%)	GERÇEKLEŞEN TOPLAM GİDERE ORANI (%)
1	PERSONEL GİDERİ	32.210.000,00	28.280.930,00	87,80	17,88
2	SOSYAL GÜVENLİK KURUMU ÖDEMELERİ	8.100.000,00	6.092.564,33	75,22	3,85
3	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	45.528.000,00	25.281.504,98	55,53	15,98
5	CARİ TRANSFERLER	0	0	0,00	0,00
6	SERMAYE GİDERLERİ	62.644.000,00	98.559.164,78	157,33	62,29
GENEL TOPLAM		148.482.000,00	158.214.164,09	106,55	100,00

*Kuruma yıl içinde 18.726.510,00 TL ek ödenek tahsis edilmiş olup 148.482.000,00 + 18.726.510,00= 167.208.510,00 TL bütçe ödenegine ulaşılmıştır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Başkanlık; 03/12/2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine dayanılarak hazırlanmış olan “Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Bütçe, Muhasebe Uygulamaları ile İç Denetime İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” kapsamında mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Mezkûr Yönetmelik’in “Hesap planı” başlıklı 18’inci maddesi uyarınca Başkanlığın mali iş ve işlemlerinde bütçe düzenine uygun hazırlanan ve Hazine ve Maliye Bakanlığınca esasları belirlenen tekdüzen hesap planı ve açıklamaları esas alınır. Hesap planında gerektiğinde yeni hesapların açılmasına ve değişiklik yapılmasına Başkan yetkilidir.

Mali işlemlerin raporlanmasında Universal Terracity isimli yazılım kullanılmaktadır. Başkanlığın muhasebe hizmetleri Başkanlık hizmet birimlerinden Personel ve Destek Hizmetleri Grup Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, Başkanlığın temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

---

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılmasına Dair Kanun'un "Muafiyet ve indirimler" başlıklı 11'inci maddesinin 5'inci fıkrası uyarınca 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi değildir. Söz konusu durum sebebiyle Başkanlık, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55, 56, 57 ve 58'inci maddelerine dayanılarak hazırlanan İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar 'da yer alan iç kontrole ilişkin düzenlemelere de tabi bulunmamaktadır. Bununla birlikte Kurumda iç kontrole ilişkin olarak yapılan çalışmaların incelenmesi neticesinde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. Kurumda iş akış süreçleri ayrıntılı olarak belirlenmiş, yetki devirleri ve sınırları yazılı olarak belirlenmiştir. İdare tarafından yapılan görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesinin dikkate alındığına ilişkin herhangi bir çalışma mevcut değildir. Kamu

İç kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmıştır. İç Kontrol Eylem Planı'nda; 5 Ana Unsur (Kontrol Yönetimi, Risk Değerlendirme, Kontrol Faaliyetleri, Bilgi ve İletişim, İzleme), 18 Standart, 79 Genel Şart yer almaktadır. Kurumda "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılmaktadır.

Personelin işe alınması, yer değiştirilmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikasına ilişkin herhangi bir çalışma mevcut değildir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir. Kurumda ihtiyaç analizine dayalı hizmet içi eğitim planlaması yapılmaktadır.

Kurum her ne kadar 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na tabi olmasa da, stratejik plan hazırlanmıştır. Stratejik plan idarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla hazırlanmıştır. Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Stratejik Plan Hazırlama Süreci İle Performans İzleme Ve Değerlendirme Yönergesi bulunmaktadır.

İdare tarafından kurumsal riskler ile iç kontrol riskleri belirlenmiştir. Riskler kurum personelinin katılımıyla belirlenmiştir. Risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri bulunmaktadır. Belirlenen her bir kontrol faaliyetinin uygulanması için sorumlulara yönelik çalışmalar yapılmakla beraber söz konusu çalışmalar tamamlanmamıştır.

Ön mali kontrole ilişkin olarak ön mali kontrol listeleri oluşturulmuştur. Ayrıca T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Çanakkale Savaşları Ve Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönerge Taslağı hazırlanmıştır. Yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretecek ve analiz yapma imkânı sunacak bir yönetim bilgi sistemi bulunmamaktadır.

İdare faaliyet hazırlanmıştır, ayrıca Kurumun Web sitesinde yayınlanmaktadır. Kurumda veri kayıt ve dosyalama sistemi T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı sistemi üzerinden yürümektedir. İç Kontrol İzleme ve Değerlendirme Ekibi oluşturulmuştur. İdarenin tüm birimlerinin iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirmesine ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlamasına yönelik herhangi bir çalışma mevcut değildir. Kurumdaki iç denetçi sayısı 2'dir. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları bulunmamaktadır. Üst yönetici ve harcama birimleri iç kontrol güvence beyanını imzalamamışlardır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi

kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Tarihi Alanda Müzekart İle Yapılan Ziyaretlerden Elde Edilen Gelirlerden Pay Alınmaması

İdarenin yetki ve sorumluluğu altında bulunan ve işletme gelirleri münhasıran idareye tahsis edilen alanlara Müzekart ile yapılan girişlerden herhangi bir gelir elde edilmediği tespit edilmiştir.

Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 8'inci bölümünde Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı hakkında düzenlemeler yer almaktadır.

Mezkûr Kararname'nin "Başkanlık" başlıklı 95'inci maddesinin ilgili kısmında aynen "6546 sayılı Kanun ve bu Bölümde verilen görevleri yürütmek üzere, kamu tüzel kişiliğini haiz, Bakanlık ile ilgili ve merkezi Çanakkale'de bulunan Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı kurulmuştur" denilmek suretiyle idarenin hukuki statüsü tanımlanmış ve "Başkanlık bütçesi" başlıklı 102'nci maddesinin ilgili bölümünde aynen;

"...

6546 sayılı Kanunda belirtilen gelirlere ilave olarak Başkanlığın gelirleri şunlardır:

a) Genel bütçeden aktarılan tutarlar.

b) Tarihi Alanda sunulacak hizmetler karşılığı alınacak ücretler ile Tarihi Alanda bulunan yerlerin işletilmesi ve işlettilmesinden elde edilen gelirler.

c) Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü bütçesinden aktarılacak tutarlar.

ç) Tarihi Alan işletme ve faaliyet gelirleri.

d) Her türlü tanıtım, basım ve yayın gelirleri.

e) Yurt içinden ve yurt dışından sağlanacak yardım, bağışlar ile sponsorluk gelirleri.

f) Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilen gelirler.

g) Diğer gelirler....” Denilmek suretiyle de idarenin gelir kaynakları sayılmıştır.

Mezkûr Kararname maddesinin (ç) bendi uyarınca; tarihi alan içerisinde bulunan ve İdarenin yetki ve sorumluluğu altında olan Çanakkale Destanı Tanıtım Merkezi, Kilitbahir Kale Müzesi, Namazgah Tabyası ve Anadolu Hamidiye Tabyası Çanakkale Savaşları Tarih Müzesi'nin giriş bilet ücretleri ile anılan yerlerde bulunan muhtelif tesislerin kiralanması sonucu elde edilen gelirler İdare tarafından tahsil edilmektedir.

İdarece Bakanlık Makamından alınan 14.09.2020 tarih ve 55698924-150.99-E.5723 sayılı Olurla Tarihi Alan Başkanlığı idaresinde bulunan yukarıda sayılan yerlerin yalnızca bilet alınarak değil, Müzekart ile de ziyaret edilebilmesi sağlanmıştır. Ancak bu alanlara bilet ile girenlerden elde edilen bilet satış gelirleri Tarihi Alan Başkanlığı'nca tahsil edilmesine karşın, Müzekart ile yapılan ziyaretler üzerinden idarenin herhangi bir gelir elde etmediği görülmüştür.

İdare ile benzer durumda olan Cumhurbaşkanlığı Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan protokolle, Müzekart ile Milli Saraylar İdaresine bağlı yerlerin ziyaret edilebilmesi sağlanmış olup, bunun karşılığında Müzekart satış gelirleri üzerinden Milli Saraylar İdaresine kart başına pay verilmektedir. Ancak ayrı bir kamu tüzel kişiliğine sahip ve münhasıran kendine ait gelirleri olan Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı bu bağlamda kendi yönetimi ve sorumluluğu altında bulunan alanlara Müzekart ile yapılan girişlerden herhangi bir gelir elde edememektedir.

Şöyle ki Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin “Personel istihdamı, çalıştırılması ve özel gelir” başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmında aynen “...Cumhurbaşkanlığına bağlı saray, köşk, kasır, müze ve fabrikalardan

sağlanan her türlü gelir ile bunların bakım ve onarımı için yapılan şartlı bağışlar ve yardımlar hakkında, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun ek 7 nci maddesi çerçevesinde işlem yapılır... ” denilmekte,

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun ek 7'nci maddesinde ise aynen “Cumhurbaşkanlığına bağlı saray, köşk, kasır ve müzelerden sağlanan her türlü gelir ile bunların bakım ve onarımı için yapılan şartlı bağışlar ve yardımlar Cumhurbaşkanlığı adına bir kamu bankasında açılacak hesaba yatırılır. Bu hesapta toplanan tutarlar nemalandırılabilir. Hesapta toplanan tutardan doğrudan hiçbir harcama yapılamaz. Hesapta biriken tutardan gerekli görülen miktar bütçeye özel gelir kaydedilir. Özel gelir kaydedilen bu tutar Cumhurbaşkanlığına bağlı saray, köşk, kasır ve müzelerin bakım, onarım, muhafaza ve işletilmesinde kullanılmak üzere Cumhurbaşkanlığı bütçesinin mevcut ya da yeni açılacak tertiplerine özel ödenek kaydedilir. Kaydedilen özel ödeneklerden kullanılmayan kısımlar ertesi yıla devren gelir ve özel ödenek kaydedilir. Gelirleri özel ödenek kaydedilen işletmeler kurumlar vergisinden muaftır.” düzenlemesi yer almaktadır.

Yukarıda özetlenen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı da Milli Saraylar İdaresi Başkanlığına benzer bir şekilde farklı bir tüzel kişilik altında örgütlenmiş, ayrı bir bütçesi olan ve yönetimi ve sorumluluğu altında bulunan yerlerin işletilmesinden elde edilen gelirler münhasıran kendisine tahsis edilmiş bir kurumdur. Bu gerekçelerle, İdarenin görev ve yetki alanında bulunan ve gelirleri mevzuatla idareye ait kılınmış alanlara Müzekart veya farklı çeşitlerde yapılan ziyaretlerden elde edilen gelirlerin de idare bünyesinde toplanması gerekmektedir.

BULGU 2: İdarenin Gelirleri Arasında Yer Alan Belediye Payının Düşük Miktarda Tahsil Edilmesi

İdareye mevzuatla tahsis edilmiş gelir kalemleri arasında olan Belediye payının tahsilat oranının düşük miktarda kaldığı tespit edilmiştir.

6546 sayılı Çanakkale Savaşları Tarihi Alan Başkanlığı Hakkında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun'un “Başkanlık bütçesi” başlıklı 10'uncu maddesinin ilgili kısmında aynen:

“Başkanlığın gelirleri şunlardır:

(...)

ç) Çanakkale İl Özel İdaresi, Çanakkale Belediyesi ve Çanakkale Ticaret ve Sanayi Odasının bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinden en az yüzde bir oranında ayrılacak paylar (Ek cümle: 2/7/2018 – KHK-703/65 md.) Bu oran Cumhurbaşkanınca iki katına kadar artırılabilir...” denilmektedir.

Yapılan incelemede, Çanakkale Belediyesi bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yüzde bir oranında ayrılan payın tahsilatının, tahakkukun %10 u civarında kaldığı tespit edilmiştir.

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Bütçe, Muhasebe Uygulamaları İle İç Denetime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “Bütçe ilkeleri” başlıklı 14’üncü maddesinde aynen “Başkanlıkta mali kaynakların elde edilmesi, kullanılması ve mali denetimin sağlanmasında görevli ve yetkili olanlar; kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur...” hükmü yer almaktadır.

Yukarıda değinilen mevzuat hükmü bir arada değerlendirildiğinde, idare gelirlerinin tarh, tahakkuk ve tahsilinde görevli ve yetkili olanların mevzuata uygun olarak takip ve tahsil işlemlerini yürütmelerinin kendilerine mevzuatla verilmiş bir görev olduğu görülmektedir.

Yapılan incelemede, tabloda da görüleceği üzere idarenin yasal gelir kalemleri arasında yer alan Çanakkale Belediyesi’nin bir önceki yıl kesinleşmiş bütçe gelirlerinden idareye aktarılması gereken %1’lik payın idarenin kuruluş tarihi olan 2014 yılından beri toplam 9.342.247,12 TL tutarında tahakkuk ettiği, ancak yıllar itibariyle toplam tahsilatın 1.370.858,70 TL tutarında olduğu saptanmıştır.

Tablo 3: Gelir Tahakkuk ve Tahsilat Miktarları

Yıllar	Tahakkuk Miktarı (TL)	Tahsilat Yapılan İdare	
		Belediye (TL)	İlbank (TL)
2014	997.212,92	-	-
2015	1.238.274,04	-	-
2016	1.498.123,70	223.548,69	-
2017	1.778.719,29	223.548,69	533.027,68
2018	1.852.371,12	-	250.708,98

2019	1.977.546,05	-	35.295,06
2020	-	-	104.729,60
TOPLAM	9.342.247,12	447.097,38	923.761,32
Toplam Alacak Bakiyesi (TL)			7.971.388,42

Tahakkuk ve tahsilat verileri incelendiğinde, söz konusu 1.370.858,70 TL tahsilatın büyük kısmının yalnızca ilgili Belediye'nin İbank nezdindeki Genel Bütçe Vergi Gelirleri payından kesinti yapılmak suretiyle gerçekleştirilmekte olduğu, söz konusu alacağın tahsili için İdarece borçlu Belediye ile yazışmalar yapılarak uyarılarda bulunulduğu, ancak alacağın tahsiline yönelik yasal takip yollarına başvurulmadığı görülmüştür.

İdarenin önemli bir gelir kalemi olan söz konusu alacağın tahsilat işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve kamu alacağının zaman aşımına uğratılarak kamu zararına sebebiyet verilememesi için gerekli yasal takip yollarına başvurulması gerekmektedir.

BULGU 3: Yevmiye Defterinde Bazı Yevmiye Numaralarının Atlanması

İdarenin yevmiye defterindeki yevmiye numaralarının müteselsil olmadığı, boş yevmiye numaraları bulunduğu tespit edilmiştir.

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Bütçe, Muhasebe Uygulamaları ile İç Denetime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 'Hesap Planı' başlıklı 18'inci maddesinde;

“(1) Başkanlığın mali iş ve işlemlerinde bütçe düzenine uygun hazırlanan ve Maliye Bakanlığınca esasları belirlenen tekdüzen hesap planı ve açıklamaları esas alınır.

(2) Hesap planında gerektiğinde yeni hesapların açılmasına ve değişiklik yapılmasına Başkan yetkilidir.” hükmü yer almaktadır.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 183'üncü maddesinde 'Yevmiye defteri'nin tanımı şu şekilde yapılmıştır;

“Yevmiye defteri, kayda geçirilmesi icabeden muamelelerin tarih sırasıyla ve madde halinde tertipli olarak yazıldığı defterdir.

(Değişik: 4/12/1985-3239/16 md.) Yevmiye defteri ciltli ve sayfeleri müteselsil sıra numaralı olur. Mükellefler diledikleri takdirde yevmiye defteri ve tutulması zorunlu diğer

defterlerini müteharrik yapraklı olarak kullanabilirler.” denilmektedir.

Genel kabul görmüş muhasebenin temel kavramları ve Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde yevmiye defterine kayıt, belgelere dayanarak, tarih sırasıyla ve ardışık sıra numaraları kullanılarak yapılmalıdır. Ancak İdarenin yevmiye defterinin incelenmesi neticesinde 12 adet yevmiye numarasına kayıt yapılmadan atıldığı, bu yevmiye numaralarının boş olduğu tespit edilmiştir.

Muhasebe kayıtlarının mevzuata uygun şekilde tutulmasını sağlamak adına yevmiye defterinde boş, atlanan yevmiye numaralarının olmaması, yevmiye kayıtlarının birbirini takip eden sıra numaralı olarak tutulması gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>